

”נקודה טובה” לפרשת השבוע - רעיון מן הפרשה, במבט עכשווי

גליון ”וירא” (גליון 4 שנת תשע”ד, טו’ חשוון תשע”ד, 19/אוקטובר/2013)

ב”ה

”נקודה טובה” לפרשת ”וירא” - ”הוא אבינו”

בתפילות הימים הנוראים, התוודענו שוב למערכת היחסים העמוקה והמגוונת, שיש לנו עם ריבונו של עולם.

פִּי אֲנִי עֹמֵךְ וְאַתָּה אֱלֹהֵינוּ - אבל אתה גם אבא שלנו, כי...

אֲנִי בְּנִיךְ וְאַתָּה אָבִינוּ - מערכת יחסים הורית שיש בה כבוד, אהבה וציות.

אֲנִי עֹבְדֶיךָ וְאַתָּה אֲדוֹנֵנוּ - אבל אתה גם ”בן הזוג” שלנו, כי...

אֲנִי רַעֲיִתְךָ וְאַתָּה דוֹדֵנוּ - מערכת יחסים קרובה שיש בה אהבה ונאמנות, השקעה ושותפות.

אלוקים שהוא לנו גם מעסיק תובעני (אדון ומלך...) וגם ואבא אוהב. א-ל שיש לנו איתו גם מערכת יחסים זוגית ומשותפת ובצידה, גם מערכת הורית התובעת סמכות וציות.

כל דימוי שכזה, מציג פן אחר, בעל גוון ייחודי ועומק נוסף, למערכת היחסים הזאת.

מהי המשמעות של הקריאה ”וְאַתָּה אָבִינוּ”?

אָבִיא! מילה עמוקה, שיש בה הרבה משמעות ותוכן. מילה המבטאת חיבוק חם של אהבה ובטחון אישי, של בטחון כלכלי (”אבא הלך לעבודה...”), של נתינה אישית ללא גבול וגם ובעיקר, דמות לחיקוי ולהזדהות.

כן, כי לכל אחד ואחד מאיתנו, ’אבא’ הוא הדמות איתה אנו מזדהים ואותה אנו מנסים לחקות, כי הרי: **”וְאַבָּא שְׁלִי הוּא הַטּוֹב מִכָּלֵם, וְאַבָּא שְׁלִי הוּא הַכִּי בְּעוֹלָם”**, כמילותיו של שיר הילדים הידוע **”אבא שלי”** (מילים: תלמה אליגון רוז, לחן: נמרוד טנא):

לְאַבָּא שְׁלִי יֵשׁ סֵלֶם

מִגִּיעַ כְּמַעַט עַד שְׁמַיִם

וְאַבָּא שְׁלִי כֹה רַעֵב

אוֹכֵל אֲרוּחָה פְּעָמִים

וְאַבָּא שְׁלִי הוּא הַטּוֹב מִכָּלֵם

וְאַבָּא שְׁלִי הוּא הַכִּי בְּעוֹלָם

וְרַק בְּגִלְלֵי הוּא הָאַבָּא שְׁלִי

כִּי הַבְּטִיחַ הוּא לִי

שֶׁהוּא רַק שְׁלִי...

האם גם במערכת היחסים שלנו עם הקב”ה, קיים ההיבט של ההזדהות והחיקוי?

”וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָּיו (של הקב”ה)” (דברים כח, ט), מצווה אותנו התורה. קח את הקב”ה כמודל להזדהות ולחיקוי. פעל כמוותו ולך בדרכיו ובמידותיו.

מתברר אם כן, שהאמירה **”הוא אבינו”** (מתוך ”קדושה” של מוסף) איננה אמירה מליצית, אלא ציווי מעשי מפורש וברור.

"נקודה טובה" לפרשת השבוע - רעיון מן הפרשה, במבט עכשווי

הבה נתבונן בהנהגותיו של הקב"ה ונחפש גישה ומעשים שאיתם נוכל להזדהות ואף לבצע בפועל...

מוטיב (רעיון) **החסד**, הינו נושא עיקרי בהתנהגותו של הקב"ה, ביחסו לברואיו.

נתחיל את העיון בנושא, בפרשתנו - פרשת "וירא". פרשתנו פותחת בפסוק: "וַיֵּרָא אֱלֹהֵי ה' בְּאֵלֵי מִמְרָא וְהוּא (אברהם אבינו) יָשָׁב פֶּתַח הָאֵהָל כְּחֹם הַיּוֹם" (בראשית יח, א). ובאופן מוזר וחריג משהו, התורה אינה מספרת לנו מה מטרת ה"ביקור".

מאחר ובפרק הקודם אברהם עבר את ברית המילה - ניתוח לא פשוט לאדם בן 99, מגיע כעת הקב"ה כדי לערוך לו **ביקור חולים** ולבקר אותו, ביום השלישי וְהַקָּאוֹב ביותר, לאחר ברית המילה. כדברי המדרש: "בשביל (בגלל) שמל אברהם ונצטער (וסבל), נגלה עליו הקדוש ברוך הוא לבקר" (מדרש "שכל טוב", שם).

ומכאן נמשיך, להנהגות חסד נוספות של הקב"ה (ראה סוטה יד ע"א):

- הקב"ה **הלביש את אדם וחווה הערומים**, ככתוב: "וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבָּשֵׁם" (בראשית ג, כא)
- הקב"ה **זיווג ושידך את אדם וחווה ושימח אותם בחתונתם**. כפי שאנו אומרים בשבע הברכות בשעת החתונה: "שִׁמְחָה תִּשְׂמַח רַעִים הָאֲהוּבִים (את החתן והכלה), כְּשִׁמְחָת יִצְחָק בֶּן עֵדן מִקֵּדֶם (כפי ששימחת את אדם בחווה בזמנו)".
- הקב"ה **ניחם את יצחק בשעה שהיה אבל על אברהם אביו**, ככתוב: "וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיִּבְרַךְ אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק בְּנוֹ..." (בראשית כה, יא).
- הקב"ה **האכיל את כל עם ישראל במשך 40 שנה במדבר במאכל (מן) ומשקה (מים) מבארה של מרים** ובכך לימד אותנו שגם עלינו לפרנס אביונים.
- הקב"ה **קבר את משה רבנו בעצמו**, ככתוב: "וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ (הקב"ה את משה) בְּגִי פְּאָרְץ מוֹאָב מוֹל בֵּית פְּעוֹר וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה" (דברים לד, ו).
- היו **רחמנים** זה לזה, כפי שהקב"ה מרחם עליכם (שבת קלג ע"ב).

בשולי הדברים נעיר, כי למרבה הפלא, התורה אינה מונה כלל את כל מצוות החסד הללו כמצוות נפרדות והן אינן מוזכרות בתורה במפורש. כל המצוות הללו הן תולדה של תפיסת העולם והציווי ללכת בדרכיו של הקב"ה, ככתוב: "וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכֵי" (דברים כח, ט) - הלכה למעשה.

ואכן, **ברוך הוא הקב"ה, שלימד אותנו והדגים לנו את דרכיו המתוקנות** (על פי כתר יונתן, דברים, לד, ו). וכל שנשאר לנו, זה רק לעשות "חיקוי מפקד"...

כאן המקום לשאול את עצמנו, מדוע הקב"ה נתן לנו את "שיטת" העבודה של התבוננות ולימוד עצמי מ"מודל" להזדהות ולא הסתפק רק במצוות הניתנות על ידי ציווי בלבד. התשובה טמונה בדבריו של רבי יוחנן:

אלמלא לא נתנה תורה, היינו למדים צניעות מחתול (שמכסה צואתו) וגזל מנמלה (שאינה לוקחת גרגיר חיטה מנמלה אחרת) ועריות מיונה (שבני הזוג נאמנים זה לזה), (עירובין ק, ע"ב).

לו לא היתה ניתנת התורה לעולם, אזי השכל הישר היה מחייב אותנו להגדיר התנהגות נורמטיבית - חברתית ראויה ונאותה. או אז היינו מחפשים מודלים ראויים להזדהות ולומדים מדרכם.

”נקודה טובה” לפרשת השבוע - רעיון מן הפרשה, במבט עכשווי

וכך, מוזמן כל אדם במהלך חייו להתבונן סביבותיו ולחפש מודלים להזדהות. והאדם מוזמן ללמוד לא רק מן הקב"ה או מאנשי מעלה, אלא אף מן החי והדומם.

ומעשה במחנך שהעמיד את תלמידיו על שפת מצוק במדבר יהודה בתצפית אל ים המלח ואמר להם. ים המלח, רק מקבל (מים) ולא נותן הלאה... ולכן הוא נקרא בשם "ים המוות"....

אביהו מדינה (מילים ולחן) בשירו "שיר של אבא", עוסק במורשתו של אבא הזורמת בעורקיו:

**כי בְּדַמִּי זֶרֶם הַשִּׁיר שֶׁל אָבָא
אֶהְבֵּת הַדָּסָה וְאֶדוֹן עוֹלָם
אֶת זֶה הַשִּׁיר עוֹד מְסַלֵּסל גַּם סָבָא
מִדּוֹר לְדוֹר, הִיָּה כֵן לְעוֹלָם...**

התורה כולה, על הנהגותיו ומעשיו של הקב"ה, הם לנו בבחינת "השיר של אבא", שיר האמור לזרום בעורקינו. **שיר של חסד** ועזרה לזולת, **שיר של עשיית הישר והטוב**, כפי שראינו בדוגמאות שהבאנו. דוגמאות הקוראות ומזמינות גם אותנו לנהוג בחסד, ברחמים ובעזרה לסביבתנו.

זאת ועוד. השיר הזה, גם מזמין אותנו "לסלסל בו". להתבונן ולעיין במעשיו של הקב"ה (ושל ברואיו...) ולחפש עוד קווים מנחים, שבילים ו"דרכים" טובים, כדי שנוכל **עוד ועוד**, ללכת "בְּדַרְכָּיו"....

כי אָנוּ בְּנֵיךְ וְאַתָּה אֲבִינוּ

**וְאָבָא שְׁלִי הוּא הַטּוֹב מִכֻּלָּם
וְאָבָא שְׁלִי הוּא הַכִּי בְּעוֹלָם** (ולכן הוא המודל שלי לחיקוי ולהזדהות)

**כי בְּדַמִּי זֶרֶם הַשִּׁיר שֶׁל אָבָא...
מִדּוֹר לְדוֹר, הִיָּה (וְהִיָּה) כֵן לְעוֹלָם...**

וזהו - "וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָּיו"

הפרכת שבת *life*

טעם רומ

מייל: nekudatova.roth@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל.

אהבת? הפץ בין חבריך